

**Секція 2**  
**РОЗВИТОК ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ**  
**НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ**

---

***Бовк А. О.***, здобувач ступеня вищої освіти факультету № 3 Національної академії внутрішніх справ

*Науковий керівник:* кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету № 3 Національної академії внутрішніх справ  
***Бойчук В. М.***

**ЮРИДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ**  
**НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ**

Юридична термінологія репрезентує визначену сукупність правових явищ і понять, що функціонують у законодавстві, діловій документації та правничих науках. Як системне явище і лінгвістична наука, термінологія виокремлює із загального юридичного масиву найбільш точні й вдалі терміни, потенціал яких дозволяє набути статусу нормативно-правових одиниць, що активно використовуються у правовому дискурсі і тим самим забезпечують стислість та чіткість закону. У сучасних наукових студіях мова в юриспруденції дедалі частіше стає предметом широких дискусій та наукових досліджень [4, с. 81], зокрема, висвітлюється у працях Н.В.Артикуци, С. П. Головатого, І. Д. Шутака та ін.

Учені виокремлюють низку проблем, що стосуються ієрархічних логічних зв'язків і відношень між юридичними термінами та їх елементами, терміносистемами (галузевими та міжгалузевими, галузевими й загальноправовою терміносистемою), а також критеріїв та відповідних логічних рівнів класифікаційних основ юридичної термінології. Дискусійним залишаються питання подолання синонімії у правових текстах, яка ускладнює трактування правових норм і впровадження єдиного термінологічно вивіреного та науково обґрунтованого з юридичного та з лінгвістичного погляду українсько-російського словника юридичних термінів, а також

формування мовленнєвої культури фахівців на рівні усного і писемного мовлення [5, с. 244].

Система законодавчих термінів повинна сприяти підвищенню рівня якості вітчизняного законодавства загалом, саме тому нормопроектувальники повинні брати до уваги такі вимоги:

1. Терміни мають бути однозначними. За наявності синонімів варто вживати те слово, яке найповніше відбиває сутність конкретного явища, правової категорії;

2. Терміни повинні бути зрозумілими як для фахівців, так і пересічних громадян.

3. Правова термінологія повинна бути стабільною, консервативною, тобто не має допускати багатозначного прочитання й розуміння, не змінюватися з прийняттям кожного нового закону.

4. Правова термінологія має бути єдиною, тобто правовому поняттю повинен відповідати той же самий термін у різних нормативних актах, а різні поняття не слід позначати одним терміном [1, с. 157].

Аналіз законів України з точки зору їх термінологічної визначеності дає підстави для висновку, що значення терміна, котрий використано в одному законі, не завжди однакове за змістом з терміном, який міститься в іншому законі. О. Ф. Скакун це пояснює тим, що, крім загальноправової термінології, є міжгалузева і галузева термінологія. На відміну від міжгалузевої термінології, галузева термінологія спирається на предметно-логічні зв'язки і співвідношення понять, що відбивають специфіку тільки її сфери суспільних відносин і не поширюється на інші [3, с. 102].

Синонімія та омонімія, питання їх взаємозаміни складають окремих аспект проблематики мови права, зокрема у розрізі підготовки проектів нормативних актів. Зазначені акти повинні викладатись мовою і стилем, що відповідають меті права як регулятора суспільних відносин. Неточне формулювання юридичних приписів, використання синонімів та омонімів певним чином можуть відбитись на досягненні завдань, що стоять перед правом [2, с. 140].

Отже, юридична термінологія разом із техніко-юридичними правилами побудови й формулювання правових норм є специфічними засобами вираження змісту нормативно-

правового акта. Звідси – мова й термінологія нормативно-правового акта як складові юридичного письма є інструментарієм юридичної техніки. Висока якість юридичного письма здатна забезпечити належну якість та ефективність законодавчого масиву, що, безумовно, сприятиме адекватному впливу законодавства на політичні, економічні та соціальні відносини в державі.

### ***Список використаних джерел***

1. Іерінг Р. Юридична техніка / Рудольф фон Іерінг. – М. : Стаут, 2008. – 231 с.
2. Корж А. В. Ділова українська мова для юристів : лекції та комплексні завдання : навч. посіб. / А. В. Корж. – Київ : Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2002. – 176 с.
3. Скакун О. Ф. Актуальні питання термінології законодавства / О. Ф. Скакун // Методологічні проблеми правової науки : матеріали міжн. наук. конф. – Харків : Право, 2003. – 105 с.
4. Чухвичев Д. В. Законодательная техника : учеб. пособие / Д. В. Чухвичев – М. : ЮНИТИ-ДАНА : Закон и право, 2006. – 239 с.
5. Шутак І. Д. Юридична техніка: навчальний посібник для вищих навчальних закладів / І. Д. Шутак, І. І. Онищук. – Івано-Франківськ, 2013. – 496 с.

***Курыта А. Л.***, здобувач ступеня вищої освіти навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ  
***Науковий керівник:*** кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ ***Красницька А. В.***

### **ЗАСТОСУВАННЯ АКТИВНОЇ ЛЕКСИКИ В ПРОЦЕСІ СТВОРЕННЯ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ**

Активна лексика – це слова, які часто вживаються в щоденному спілкуванні. Вони зрозумілі для кожного члена мовного колективу. Це загальноживані слова (добрий, хліб,